№ 33 (818)
МАРТ
8 лун
1938 во

Став странаjасса пролетаріјјас, ӧтувтчӧј!

КОМІ КОМСОМОԈЕЦ

Гаԅет леӡӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

ШУԀА СӦВЕТСКӦЈ НЫВБАБАЛӦН ПРАԄԊІК

Талун—март 8-ӧԁ лун—Межԃународнӧј коммуԋісԏіческӧј женскӧј лун. Ыжыԁ раԁлунӧн празнујтӧны тајӧ лунсӧ Сӧветскӧј странаса народјас. Март 8-ӧԁ лун ем праԅԋік експлоатацијаыԍ мезԁӧмӧм шуԁа сӧветскӧј нывбабалӧн, ем сӧветскӧј нывбабајаслӧн капіталісԏіческӧј странајасса нывбабајаскӧԁ, коԁјасӧс нӧшта лічкӧ-на нарԏітӧм, бесправіје, експлоатація ԁа фашістскӧј ԏеррор, межԁународнӧј солідарност праԅԋік.

Сӧветскӧј строј бергӧԁчывтӧм вылӧ помаліс нывбабајасӧс експлоаԏірујтӧмкӧԁ, најӧ бесправіјекӧԁ ԁа рабскӧј положеԋіјекӧԁ. Сӧветскӧј Сојузса нывбаба—сіјӧ выԉ нывбаба, государствоӧн управԉајтӧмын, странаса хоӡајственнӧј ԁа кулԏурнӧј ужјасӧн управԉајтӧмын актівнӧј участԋіца.

СССР-са Верховнӧј Сӧветӧ сӧветскӧј народ бӧрјіс 187 нывбабаӧс. На пӧвсын уна том ныв. Клавԃија Феԃоровна Сахарова, сылы сӧмын-на 19 арӧс, но сіјӧ СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутат. Сіјӧ ԋеважӧнна ужаліс станок ԁорын, а ӧні Роԁԋіковскӧј ԏексԏілԋӧј комбінатса ӧԏі ыжыԁ преԃпріјаԏіјеын ԃіректорӧс вежыԍ. Тащӧмыс абу ӧԏі. Міјан странаса сещӧм замечаԏеԉнӧј нывјаслӧн, кыӡі Ваԉенԏіна Хетагуровалӧн, Марија Ԃемченколӧн, Паша Ковар ԃаклӧн ԁа уна мукӧԁлӧн ԋімјасыс тӧԁсаӧԍ странаса став јӧзлы ԁа веԍіг корԁон сајын.

СССР-са нывбабајаслы воԍтӧма зев паԍкыԁ горіԅонтјас, абу помыс сылыԍ воӡмӧстчӧм ԁа талантјас петкӧԁӧмлы. Нывбаба Сӧветскӧј Сојузын боԍтіс тӧԁчана места народнӧј овмӧслӧн основнӧј јукӧнјасын. Ԋекӧн мірын абу сымынԁа стуԃентка, мыјԁа ем міјан странаын. Став высшӧј учебнӧј завеԃеԋіјејасын (Промакаԃемијатӧг ԁа комвузјастӧг) 1937 воԍа јанвар 1-ој лун кежлӧ лыԁԃыԍԍіс 41 прӧчент нывбаба-стуԃентка. Інԁустріаԉнӧј вузјасын лыԁԃыԍԍіс 26,6 прӧчент нывбаба-стуԃентка, секі кор Англијаын сӧмын—2,2 прӧчент.

Колхознӧј ԍіктын важ ԍікткӧԁ щӧщ муніс креԍԏанка јылыԍ, кыӡі гортса рабыԋа јылыԍ мӧвпалӧм; ез ло нывбабаӧс оскорбԉајтан поговорка: „чіпан абу пԏіца—баба абу морт“. Уна міԉԉіон нывбаба-креԍԏанка лоіны равноправнӧј труженіцајасӧн колхозјасын.

„Труԁоԃеԋјасӧн колхоз мезԁіс нывбабаӧс ԁа вӧчіс сіјӧс самостојаԏеԉнӧјӧн. Ӧні сіјӧ ужалӧ оз-нін батыслы, кор-на сіјӧ ныв, оз верӧсыслы, кор сіјӧ верӧс сајын, а меԃвоӡ ас вылас. Вот тајӧ і лоӧ нывбаба-креԍԏанкаӧс мезԁӧм, тајӧ і лоӧ колхознӧј строј, коԁі вӧчӧ ужалыԍ нывбабаӧс ӧткоԃӧн став ужалыԍ мужчінакӧԁ“ (Сталін). Нывбаба-колхоӡԋіцајас выԁвігајтчӧны веԍкӧԁлан поԍтјас вылӧ: колхозса преԁԍеԁаԏеԉӧ, жівотноводческӧј фермајасӧн заведујтыԍјасӧ, брігаԃірјасӧ ԁа с. в.

Сӧветскӧј Сојузын нывбаба преԁԍеԁаԏеԉалӧ сӧветын, веԍкӧԁлӧ преԃпріјаԏіјеӧн, веԍкӧԁлӧ наркоматӧн. Сӧветскӧј Сојузын нывбабајас—сіјӧ пісаԏеԉјас, учіԏеԉјас, авіаторјас, суԃԃајас, ԁокторјас, хуԁожԋікјас. Сӧветскӧј нывбабајас шеԁӧԁӧны замечаԏеԉнӧј произвоԁственнӧј рекорԁјас, петкӧԁлӧны соціаԉісԏіческӧј ужлыԍ чуԃесајас. 349 нывбабаӧс Сӧветскӧј Сојузын наградіԏӧма міјан странаса высшӧј наградаӧн—Ԉеԋін орԃенӧн.

Ԉеԋін—Сталін парԏіја веԍкӧԁлӧм улын быԁмӧ ԁа јонмӧ уна національноԍта Сӧветскӧј Сојузса народјаслӧн ԁружба. Нывбаба-національкајас петӧны соціаԉісԏіческӧј общество стрӧітыԍјаслӧн воӡынмуныԍ раԁјасӧ.

Комі ужалыԍ нывбаба вӧлі царскӧј Роԍԍијаын, кыӡі і уна мукӧԁ посԋі національноԍтјасса нывбаба, меԁԍа бесправнӧјӧн. Ԍӧкыԁ ізнуріԏеԉнӧј уж, ԍір курыԁ шог, пемыԁлун, ԃурка олӧм вӧлі сылӧн уԃелӧн. Комі ужалыԍ нывбаба мужчінајаскӧԁ орччӧн тышкаԍіс аслас мезԁлун вӧсна. Ԃомна Каԉікова ԁа уна мукӧԁ комі нывбабајас гіжісны славнӧј лісtбокјас ужалыԍ јӧз мезԁлун вӧсна тыш історијаын. І ӧні міјан комі народ мӧԁӧԁіс Пуԁова, Рочева, Арԏејева јортјасӧс СССР-са Верховнӧј Сӧветӧ ԃепутатјасӧн. 866 нывбаба-учіԏеԉԋіца ужалӧны Комі республікаса школајасын. Уна ԁас нывбабајас ужалӧны тракторісткајасӧн, комбајԋеркајасӧн ԁа мукӧԁ специаԉістјасӧн. Нывбабајас петкӧԁлӧны стахановскӧј ужлыԍ замечаԏеԉнӧј образецјас вӧрлеӡӧмын. Саԋа Горбунова, Старцева, Хрісԏіна Тонкіх, Коԍԏіна—кымын нывкалыԍ ԋімјассӧ тӧԁӧны республіка паԍта.

Шуԁа, гажа, тырвіра олӧмӧн олӧ ԁа ужалӧ тырправоа комі ужалыԍ нывбаба СССР-са народјаслӧн братскӧј соԁружествоын.

Сӧветскӧј нывбабајас—пӧԍ патріотјас асланыс раԃејтана рӧԃіналӧн. Сӧветскӧј нывбабалы ем мыјыԍ раԃејтны аԍԍыс соціаԉісԏіческӧј оԏечествосӧ. Сіјӧ ӡоріӡалӧм вӧсна нывбаба, ковмас-кӧ, ԍетас аԍԍыс олӧмсӧ ԁа олӧмсӧ аслас чеԉаԃлыԍ, коԁјас асланыс мам јӧлӧн боԍтӧны асланыс народӧс раԃејтӧм ԁа сылы верноԍт.

Народлӧн врагјас—троцкістско-бухарінскӧј шпіонјас ԁа ԃіверсантјас, зывӧктана гаԁјаслӧн ԋічтожнӧј чукӧр, коԁјасӧс паԍвартіс сӧветскӧј народ, кӧсјылісны пӧԁтыны вірын соціаԉісԏіческӧј революцијалыԍ завојеваԋіјејассӧ, сӧветскӧј нывбабалы најӧ вӧлі ԁаԍтӧны бесправіје, нарԏітӧм ԁа експлоатація, коԁјас асланыс став ԍӧкыԁлуннас лічкӧны ужалыԍ нывбаба вылӧ капіталісԏіческӧј странајасын, а торјӧн-нін фашістскӧј странајасын. Со мыј вӧсна сӧветскӧј нывбаба тырӧма лӧглунӧн народлӧн врагјас ԁінӧ.

Капіталісԏіческӧј странајасса ужалыԍ нывбабалӧн мезԁлунӧ тујыс сӧмын капіталізм путкыԉтӧмын і сы вӧсна сіјӧ ем актівнӧј участԋіца фашізмлы паныԁ тышын. Іспаԋијаса ԁа Кітајса нывбабајас, мужчінајаскӧԁ ӧтщӧщ героіческӧја тышкасӧны асланыс народлӧн свобоԁа вӧсна, фашістскӧј захватчікјаслы паныԁ, ԁа сыкӧԁ щӧщ і асланыс свобоԁа ԁа раскрепощеԋіје вӧсна.

Комі ужалыԍ јӧзлӧн ԁостојнӧј ізбраннԋіцајас—СССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатјас: **ЈЕВԀОКІЈА РОЧЕВА, АНФІСА ПУԀОВА, МАТРЕНА АРԎЕЈЕВА.**

Сталін јылыԍ колхоӡԋіцајаслӧн сыланкыв *)

Кущӧм уна, уна светыс гӧгӧр, гӧгӧр шуԁ!
Јежыԁ ӡоріӡјасӧн ӡоріӡӡаԍԍӧ паԍкыԁ луԁ!
Збыԉ-мӧј војԍа пемыԁ пыщкын оз берԁ шонԁі луч?
Збыԉыԍ-мӧј оз кӧӡав јежыԁ тӧлын шонԁі луч?

Тајӧ ӧзјӧ міјан шонԁі—рӧԃнӧј Сталін јорт.
Југыԁ шонԁі пыщкас свет ԁа шоныԁ—пом ԋі ԁор.
Но кор вӧра тујті міјан ԁорӧ локтас тӧв,
Коԃыр јіа поскӧн ԁорԍас ју і ты і ваԁ,
Тајӧ југыԁ шонԁі венас тӧвԍа кӧӡыԁ каԁ—
Сталін јортлӧн ԋімыс јӧзсӧ шонтӧ лубӧј каԁ.

Сы вӧсна сіӡ уна светӧн гӧгӧр ојԃіс—тыр,—
Југыԁ шонԁі ԁорыԍ міјан ԁругным југыԁ пыр.
Міјан муын ӡоріӡјаслы абу пом ԋі ԁор.
Нывбаба-аԋ мужікјаскӧԁ лоіс ӧткоԃ морт

Верӧс ыбті нуӧ трактор, комбајԋерка ме.
Кыӡі ԁругјас сыкӧԁ ӧԏі мӧвпӧн ола ме.
Ој, со воас арԍа луныс, меԁԍа југыԁ лун.
Верӧс шуас: „Меԁԍа міча паԍкӧм паԍтав мун.
Зарԋі ыбјас вывті мунам ӧтлаын сек мі.
Рӧԃнӧј Сталін јортлы рапорт секі ԍетам мі“.

Сојјас вылын піӧс качајтігтыр ԍыла ме:
„Лӧз васіԉок вывса шеп моз розјав, быԃмы те,

Сталін—первој кывјӧн парјас вылаԁ лоас тен.
Гӧгӧрвоан кытыԍ кіԍԍӧ тајӧ југыԁ свет,
Асла ԁ ԏетраԃ вылӧ вӧчан Сталінлыԍ портрет.
Јеӡԁӧԁӧ со саԁјын вішԋа јежыԁ туман моз,

Менам олӧм ӡоріӡаԍԍӧ тувсов вішԋа моз.
Југыԁ лысва војтјас вылын ворсӧ шонԁі луч,
Тајӧ шоныԁ, шонԁі, светсӧ ԍетіс Сталін јорт.
Гӧгӧрвоан, менам ԁонуш те, мыј сылӧн шоныԁлун
Гӧра, јагјас вомӧн теӧӡ воіс луныԍ-лун“.

Коміӧԁіс ГРІШ САШ

*) Гіжӧма Ԍеміԉеј ԍіктын, Кокчуровскӧј рајон, Кујбышевскӧј обласԏ.

Томјӧз петкӧԁлӧны прімер

Турјаса вӧрпунктын ужалыԍ комсомоԉецјас ԁа томјӧз петкӧԁлӧны ужлыԍ замечаԏеԉнӧј прімер став мукӧԁ вӧрлеӡыԍјаслы. Міча ласта шор ԁорса участокӧн веԍкӧԁлыԍ бракер, комсомоԉец І. І. Суворов аԍԍыс ужсӧ перестроітіс сіӡі, мыј сіјӧ участокса став пӧрӧԁчыԍјасыс ԁа кыскасыԍјасыс лунԍа нормасӧ тырталӧны соԁтӧԁӧн. Суворов јорт ԋе сӧмын ужалӧ кыӡі бракер, но і бура веԍкӧԁлӧ произвоԁствоӧн. Сіјӧ план ԍерԏі нуӧԃавлӧ томјӧз пӧвсын поԉіткружок. Кружокын велӧԁісны Комі АССР-лыԍ Конԍԏітуція ԁа завоԃітісны ізучајтны „РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјыԍӧмјас јылыԍ Положеԋіје“.

Сіјӧ участокас ужалыԍ том стахановец Жіганов јорт феврал 22-ӧԁ лун кежлӧ вӧчіс 5.230 кубометр вӧр. Ӧні Жіганов јорт ӧтнас быԁлун вӧчӧ 18—20 кубометрӧн, лунԍа нормасӧ тыртӧ 350—400 прӧчент вылӧ. Том стахановец Васіԉіј Рубчіков вӧчӧ 10 кубометрӧн лун, нормасӧ тыртӧ шӧркоԃа 200 прӧчент вылӧ. Комсомолка Пелагеја Пірогова ӧԏі вӧлӧн прӧстӧј туј куӡа кыскіс-нін 900 кубометр, ӧні быԁлун кыскӧ 20 кубометрӧн. Мӧԁ комсомолка, Маша Сапожԋікова, ӧԏі вӧлӧн кыскіс-нін 820 кубометр, кыскӧ 17 кубометрӧн лун. Том кыскасыԍјас—Јекаԏеріна Кучмеԋева ԁа Аԉексанԃр Козлов быԁ лун ӧԏі вӧлӧн прӧстӧј туј куӡа кыскӧны 13—18 кубометрӧн, том ректыԍыԍ Ԍемен Ԋекрасов быԁ лун вӧв ԁоԃԃыԍ ректӧ 55—60 кубометр, лунԍа норма тырталӧ 200 прӧчент вылӧ ԁај унжык.

А. Ӡ.

Турјаса вӧрпункт,
Јемԁін рајон.

Ԁолорес Ібаррурі

Респубԉіканскӧј Іспаԋіјаса нывбабајас

Мі петам вӧлі собраԋіје вылыԍ, кӧні пӧса обсуждајтісны проблемајас, коԁјасӧс быдлун сувтӧдӧ міјан воԅӧ војна. Ме ԁінӧ котӧрӧн локтіс том работԋіца ԁа ԍетіс вӧрса свежӧј цветјасыԍ букет. Нывкаыс вӧлі ставнас тырӧма бусӧн: сіјӧ вескыԁа локтӧма укреплеԋіјејас стрӧјтӧм куԅа ужјас вылыԍ. Сіјӧ вӧлі ӧті респубԉіканскӧј іспаԋіјаса сіјӧ со сурс ԋывјас пӧвсыԍ, коԁјас самоотверженнӧја ужалӧны асԍыныс рӧԁіна ԁорјӧм вылӧ, пӧса преԁанӧԍ респубԉікалы, сы вӧсна мыј најӧ аԅԅӧны сіјӧс быԁ ԁорјысын немӧвӧјја рабствоыԍ асԍысӧ мезԁӧм вӧсна поԁԉіннӧј борецӧс.

Коммуԋістіческӧј партіја німсаԋ выступајтігӧн, ме собраԋіје вылын вісталі респубԉіка ԁорјӧм јылыԍ, оборона ужӧ нывбабајасӧн актівнӧја включітчӧм јылыԍ, воjеннӧј промышԉенност кыпӧдны колаԋлун јылыԍ ԁа реԅервјас созԁавајтӧм јылыԍ. Меԋсым кывјасӧс кывзісны уна со нывбаба. Најӧ вӧлі тырӧмаӧԍ ентуԅіазмӧн ԁа волнујтчӧмӧн: мем уԁајччис выраԅітны налыԍ мӧвпјассӧ. Најӧ кӧсјӧны тышкасны, кӧсјӧны ужавны, кӧсјӧны лоны респубԉікалы полеԅнӧјјасӧн сылы сещӧм сӧкыд кадын. Тајӧ вӧлины мамјас, чојјас, нывјас ԁа гӧтырјас міјан бојецјаслӧн. Теруеԉ воштӧм ез ԁеморалиԅујт најӧс.

Тајӧ собраԋіје вылас најӧ мӧвпалісны: заводјас, шахтајас, мујас, воjеннӧј промышԉенност... Најӧ вывті уна мужскӧј кіјас бостӧны фронтлыԍ. Нывбабајас ԁасӧԍ ужавны ентуԅіазмӧн, ужавны сы мында час, мыјԁа колӧ. І тајӧ абу пустӧј кӧсјысӧмјас, абу. Міјан нывбабајас ԋе ӧтчыԁԋін ԁокажітлісны, мыј вылӧ најӧ способнӧјӧԍ. Маԁріԁскӧј завоԁјасса ԁа мастерскӧјјасса работԋіцајас ез сувтӧԁны станокјассӧ фашістскӧј артіԉԉеріја снар'аԁ улын. Кордова провінціјаыԍ Лос Торрес сіктса крестаԋкајас преԁложітісны быԁ мужчіналы мунны фронт вылӧ ԁа натӧг коԅісны мусӧ униык, мыј коԅыліс војԁӧр. Хајен ԁа Толеԁо провінціјајас сіктса крестаԋкајас петкӧԁлісны, мыј вермӧны ужавны униык мужчінајасыԍ. Кыԅі правілӧ, нывбабајас, коԁјас ужалӧны воjеннӧј промышԉенностын, ужалӧны ӧткоԁа мужчінајаскӧԁ ԁа унаыс униык најӧ ԁорыԍ. Респубԉіканскӧј Іспаԋіјаса нывбабајас кӧсјӧны выиграјтны војна, сы вӧсна мыј побеԁаын најӧ аԅԅӧны пом асланыс нартітӧмлы ԁа рабстволы.

Та јылыԍ вісталісны нывбабајас, коԁјас тыртлісны зал. Најӧ вісталісны асланыс аплоԁісментјасӧн, ошкана горӧԁӧмјасӧн ԁа ԋекымынӧн на пӧвсыԍ асланыс ԍінваӧн. І тајӧс-жӧ вісталіс нывка, коԁі ԍетіс меным вӧрса цветјасыԍ букет.

Соціаԉіз м вӧсна, фашіз млы паныԁ!

Аслас котыртан лунсаԋ міјан партіја муԅлытӧг тышкасіс соціаԉізм вӧсна, олӧмлӧн сещӧм уклад вӧсна, кӧні оз ло ԋекущӧм експлоатаціја, оз ло корысалӧм, пемыԁлун, оԁіночество. Партіја тышкасіс ужалыԍ јӧзлы зԁоровӧј, пӧтӧс, просвещоннӧј олӧм вӧсна. І революціоннӧј тыш самӧј завоԁітчӧмсаԋ нывбабајас приԋімајтісны сені актівнӧј участіје. Нывбабаработԋіцајас тышкасісны кі-кі воча мужікјаскӧԁ ԁа вокјаскӧԁ.

Революціоннӧј тыш самӧј завоԁітчӧмсаԋ міјан партіја нывбабаӧс мезԁӧм вылӧ торјӧԁліс ыжыԁ вніманіје, ерԁӧԁліс женскӧј ԋеравенствоыс економіческӧј ԁа політіческӧј вужјассӧ. І кор 1917-ӧԁ воса октабрын власт вужіс ужалыԍ јӧз кіӧ, вӧлі пыр-жӧ бырӧԁӧма нывбабалыԍ царізм ԁырјі узаконітӧм ԋеравноправіје.

1919-ӧԁ воса ԍентабр 23-ӧԁ лунӧ работԋіцајаслӧн IV-ӧԁ общегороԁскӧј московскӧј беспартіјнӧј конференціја вылын выступајтігӧн, Лепін сорԋітліс: „советскӧј власт став мукӧԁјасыԍ, меԁса воԅынмуныԍ странајасыԍ, јонјыка пӧртіс олӧмӧ ԁемократіја сіјӧн, мыј аслас законјасын ез коԉ ԋевіг ічӧтік намјок нывбабалӧн ԋеравноправност вылӧ. Повтор'ајта, ԋі ӧті госуԁарство і ԋі ӧті ԁемократіческӧј законоԁательство ез вӧч нывбабалы і сылыԍ жынсӧ, мыј вӧчіс сӧветскӧј власт аслас сушествујтан меԁвоԅԅа тӧлысјасӧ-жӧ“ (Лепін, том XXVI). Но Лепін пыр тӧԁчӧԁліс, мыј сіјӧ сӧмын нывбабаӧс мезԁӧмлӧн завоԁітчӧм, мыј помӧԅ збылыԍ мезԁас нывбабаӧс сӧмын став общественнӧј уклад соціаԉізм поԁувјас вылын перестроітӧм. Мыј сені ковмас куԅ каԁса органіԅаціоннӧј уж ԁа сіјӧ ужас колӧ кыскыны міԉԉіонјас ԁа міԉԉіонјас ужалыԍ јӧзӧс.

Міјан странаын соціаԉізмлӧн побеԁа шеԁіс чорыԁ бојјасын. Нывбабајас вӧліны налӧн актівнӧј участԋікјасӧн. Сӧкыԁӧ вӧліны гражԁанскӧј војна вожјас. Белогварԁејецјас ԁа інтервентјас лыјлісны ԁа нӧјтісны челаԁӧс, лыјлісны ԁа нӧјтісны краснӧј партізанкајасӧс, налыԍ мамјассӧ, крестаԋкајасӧс, учітеԉԋіцајасӧс. Гражԁанскӧј војна востіс ԍінсӧ ужалыԍ јӧзлыԍ сы вылӧ, коԁі ԁруг ԁа коԁі враг. Фашістјаслӧн ԅверстројас јылыԍ лыԁдігӧн, оз ӧмӧј ускӧԁны тӧԁвыланыс міјан гражԁанскӧј војнаса участԋіцајас пережітӧјсӧ? І вермасны-ӧмӧј најӧ спокојнӧја лыԁдыны Іспаԋіјаын ԁа Кітајын событіјејас јылыԍ? Сіјӧ, мыј пережівајтӧны сіјӧ странајасса нывбабајас, матын сӧлӧм ԁінас міјан нывбабајаслы, коԁјас героіческӧја тышкасісны белогварԁејецјаскӧԁ, коԁјас воштісны гражԁанскӧј војнаын батјассӧ, мужікјассӧ, вокјассӧ ԁа піјансӧ. Міјан нывбабајас уна ԁа раԁејтӧмӧн сорԋітӧны Ԁолорес Ібаррурі јылыԍ ԁа іспаԋіјаса мукӧԁ героіческӧј нывбабајас јылыԍ. Најӧ ԁугԁывтӧг ԁумајтӧны кітајса безвестнӧј героіԋајас јылыԍ.

Сыктывкарса совпартшколаын велӧԁчысјас: Јухніна Јевԁ. Вас., Туркіна Анна Ԋіколајевна, Јесева Маріја Ԁмітріјевна ԁа ВКП(б) ОК берԁса пропаганԁістскӧј курсјас вылын велӧԁчыс: Јекімова Ԋіна Степановна.

Кор помасіс міјан странаын гражԁанскӧј војна, ужалыԍ нывбабајас кутісны пыр паскыԁжыка і паскыԁжыка кутчысны общественнӧј ужӧ, быԁмыны сіјӧ уж вылас, велӧԁчыны.

Вӧвлытӧм жуԅԁа вылӧ кыпӧԁіс нывбабајаслыԍ політіческӧј сознательностсӧ Сталінскӧј Констітуціја обсужԁајтӧм. СССР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧмјасын приԋімајтісны участіје міјан странаса пӧшті став нывбабајасыс. Јона актівнӧја участвујтісны ԁомохоԅајкајас ԁа колхоԅԋіцајас. Бӧрјысӧмјас лоісны нароԁјаслыԍ ԁружба јарјугыԁа ԁемонстріруjтӧмӧн, Лепін—Сталін партіјалы ԁӧверіје ԁа помтӧм преԁанност ԁемонстріруjтӧмӧн. Бӧрјысӧмјас каԁӧ партіја нӧшта топыԁжыка јітчіс беспартіјнӧј массајаскӧԁ. Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧмјас петкӧԁлісны, мыј СССР нывбабајаслы—наӧн збыԉ раԁејтан рӧԁіна.

Международнӧј женскӧј лунӧ ужалыԍ нывбабајас кутасны каԅтывны гражԁанскӧј војнаса героіԋајаслыԍ німјассӧ, коԁјас ԍетісны асԍыныс олӧмнысӧ соціаԉізм ԁелӧ вӧсна, соціаԉістіческӧј строітеԉствоса актівнӧј участԋіцајасӧс, став мірын ужалыԍ нывбабалӧн равноправіје вӧсна воԅынмуныԍ борецјасӧс. І пӧса раԁејтӧмӧн најӧ кутасны каԅтывны німсӧ Клара Цеткінлыԍ—март 8-ӧԁ лунса Международнӧј женскӧј лун ініціаторлыԍ, коԁӧс лӧсӧԁӧма 1910-ӧԁ воын. Аслас кувтӧԅ ԋеуна воԅык 1933-ӧԁ воса март 8-ӧԁ лунӧ Клара Цеткінӧс вӧлі награԁітӧма Лепін орԁенӧн. Бӧрја каԁас сіјӧ оліс СССР-ын. Сіјӧс пӧса раԁејтісны міјан работԋіцајас ԁа колхоԅԋіцајас. Клара орԁын пыр вӧліны женскӧј ԁелегацијајас. Сіјӧ јона раԁліс сӧветскӧј нывбабаӧн быԁмӧмлы.

Сӧкыԁа переживајтіс Клара Германіјаын власт ԁінӧ фашістјасӧн воӧм. Ԁерт, сіјӧ ԋі ӧті мінут ез сомнеԋајтчыв сыын, мыј фашізм—сіјӧ капіталізмлӧн преԁсмертнӧј суԁорогајас. Јона вісыԍ 75 арӧса Клара Цеткін муніс Германіјаӧ, меԁым іспоԉԅујтны асԍыс право востыны рејхстаглыԍ ԍессіја сылӧн меԁса пӧрыс шԉен пыԁді. Сіјӧ ріскујтіс сурны сіјӧс ԋенавіԁітыԍ фашістјас кіӧ ԁа лоны мучітӧмаӧн. 1932-ӧԁ воса август 30-ӧԁ лунӧ сіјӧ востіс рејхстаг. Фашістскӧј ԁіктатуралы паныԁ асԍыс ыжыԁ речсӧ сіјӧ помаліс јеԁінӧј революціоннӧј фронтӧ пӧса чукӧстӧмӧн. Фашізмлы паныԁ чукӧстчӧм Клара леԅіс сіԅ-жӧ, кор вӧлі МОПР Іспоԉнітеԉнӧј Комітетса преԁсеԁателӧн. „Віԅӧԁлӧј Германіја вылӧ, кӧні кулыԍ капіталізм корсӧ асԍыс спасітчӧм фашізмын,—гіжліс сіјӧ чукӧстчӧмас... Ужалыԍ нывбабајас, помнітӧј, мыј фашізм мырԁӧԁ тіјанлыԍ правојастӧ, коԁјасӧс завојујтӧма чорыԁ тышын, ԁа отказывајтӧ тіјанлы самостојатеԉностын ԁа ужын... Фашізмлӧн став странајасса врагјас! Мі пӧвсын ԋекоԁ ԋе ԁолжен успокоітчыны сетчӧԅ, кытчӧԅ оз ло жугӧԁӧма фашізм, коԁі јітчӧма кровавӧј нартітӧмкӧԁ, терроркӧԁ, шыгјалӧмкӧԁ ԁа војнакӧԁ“.

Клара кулӧмсаԋ коԉӧм војас чӧжӧн фашізм нӧшта јонјыка нагломіс, націоналнӧј вражԁа ӧзтӧмӧн, Іспаԋіјаын ԁа Кітајын ԅверствујтӧмӧн, фашізм зілӧ ӧзтны выԉ імперіаԉістіческӧј војналыԍ пӧжар, котыртны інтервенціја СССР-лы паныԁ. Захватніческӧј цеԉјасын фашістскӧј агрессорјас паскӧԁісны асԍыныс јавнӧј і гуса јітӧԁјассӧ став странајасын, ысталісны асԍыныс шпіонјасӧс ԁа ԁіверсантјасӧс.

Ӧні мунӧ процесс „право-троцкістскӧј блокса“ фашістскӧј шпіонјас вылын, рӧԁіналы меԁса поԁлӧј ізменԋікјас вылын. Зывӧктана кывзыны показаԋіјејассӧ тајӧ преԁатеԉјасыслыԍ ԁа мортвіысјасыслыԍ, коԁјас уна војас чӧж, преԁавајтлісны міјанлыԍ страна імперіаԉістіческӧј хішԋікјаслы, вӧліны соціаԉізмлӧн лутӧј врагјасӧн, фашістскӧј развеԁкајаслӧн најомнӧј агентјасӧн. Історіја ез аԅԅыв нӧшта тащӧм поԁлостьсӧ, тащӧм чуԁовішщнӧј ізменасӧ.

Фашізмлы, став пемыԁ вынјаслы паныԁ, коԁјас ӧзтӧны выԉ імперіаԉістіческӧј војна, кыпӧԁчӧны став мірса ужалыԍ јӧзлӧн пыр выԉ і выԉ слӧјјас. Быԁмӧ ԁа паскалӧ јеԁінӧј нароԁнӧј фронт фашізмлы ԁа војналы паныԁ.

Март 8-ӧԁ лунӧ, международнӧј женскӧј соліԁарност лунӧ, став странајасса нывбабајас ԁолженӧԍ сувтны јеԁінӧј фронтлӧн меԁвоԅԅа раԁјасӧ, војналы паныԁ тышкасысјас, мір вӧсна тышкасысјас раԁӧ.

Мір вӧсна! Нароԁјаслӧн ԁружба вӧсна! Фашізмлы паныԁ, соціаԉізм вӧсна!

Талун став странајасса ужалыԍ нывбабајас віԅӧԁӧны свобоԁнӧј ԁа раԁостнӧј ужлӧн міјан страна вылӧ.

Міјан побеԁајас — став мірса ужалыԍ јӧзлӧн побеԁајас. Мі велӧԁчім Маркслыԍ і Енгеԉслыԍ, Лепінлыԍ і Сталінлыԍ, велӧԁчім став странајасса революціјајас опыт вылын, кыԅі колӧ тышкасны. Олӧм ԁокажітіс, кущӧм правіԉнӧј марксізм—лепінізмлӧн учеԋіје. Пемыԁ, бӧрӧ коԉӧм, корыԍ, імперіаԉістіческӧј војнаӧн рӧзӧртӧм странаыԍ, странаыԍ, кӧні помтӧм вӧлі помешшікјаслӧн ԁа капітаԉістјаслӧн власт, кӧні царітісны експлоатацијалӧн ԁа нартітӧмлӧн меԁса грубӧј формајас, странаыԍ, кущӧм вӧлі важ Россија, сіјӧ лоі сӧветскӧј соціаԉістіческӧј респубԉікајаслӧн вынјӧра сојуԅӧн. Сіјӧ лоі сещӧмӧн Лепін—Сталін партіја вескӧԁлӧмӧн, рабочӧјјаслӧн героіческӧј, беззаветнӧј т ы ш ӧ н, коԁјас кужісны нуӧԁны асланыс бӧрса крестаԋствоӧс, став ужалыԍ јӧзӧс.

Мі ԋекор ог леԅӧј соціаԉізмлыԍ знамја міјан кіјасыԍ. Мі тӧԁам: сіјӧ кутас ԁӧлавны став мір вестын!

Н. КРУПСКАЈА.

Коопте хԋікумса велӧԁчыԍ - отлічԋіцајас Лапіна Анута, Каракчијева Наста, Сеԋкіна Агԋіја, Проценко Фроса, Белоголова Ката. Најӧ актівнӧј обществеԋԋіцајас.

Ф. КАНАТОВ

Парԏізанка-нывъ јылыԍ сыланкыв

1.

Скӧр біӧн, тӧлӧн ышаліс
Веж ԁонскӧј степлӧн вывъ.
Сӧԁ вӧлыс вылӧ пуксывліс
Збој казачка том нывъ.
Том кыпыԁ збој казачкалӧн
Ем бокас наган-јорт.
Ԇор казаклы, сек пуксігӧн,
Нывъ шуіс тащӧмтор:
„Батъ менам, прӧщај, рӧԁнӧј,
Мам, прӧщај менам те!
Му ԁа мезԁлун шеԁӧԁны
Јон тышӧ муна ме...
Му ԁа мезԁлун шеԁӧԁны
Јон тышӧ муна ме“.

2.

Тадз шуіс нывъ і лебыштіс,
Кыдз быттӧ терыб тӧв.
Туј бокјас пӧлӧн пујасыс
Ез овны секі чӧв.
Јос саблајасӧн зычітіс
Веж ԁонскӧј степлӧн вывъ.
Став јункерјасӧс кераліс
Збој Банԁаренко нывъ.
Но вој ас бӧрӧ колісны,
Лӧн лоі віԇ, ыб, сон.
І вежгов тыра ԋањјасӧн
Пыр сылӧ паскыԁ ԁон.
І вежгов тыра ԋањјасӧн
Пыр сылӧ паскыԁ ԁон.

3.

Маруса Банԁаренко
Степ шӧрын кујлӧ сен.
Тыш-косын нывлӧн шапкаыс
Пыр сӧрас сылӧн ем.
А орччӧн—ԁонса сіктјасын
Пыр сылӧ топол пу.
Сен ԅорԅалӧ і ԅорԅалӧ
Колхознӧј паскыԁ му.
Лӧн лоі паскыԁ ԁон вылын,
Сен узӧ герој-нывъ,
Но јурган песња сылӧмыс
Оз лӧн ԁон степлӧн вывъ.
Но јурган песња сылӧмыс
Оз чӧв ԁон степлӧн вывъ.

Коміӧԁіс ГРІШ САШ

Том стахановка-јаслӧн ужъ

Којгорт механізірованнӧј вӧрпунктын ужалыс том стахановкајас - кыскасьысьјас Костіна Ањута, Ушакова Тања ԁа Тонкіх Хрістіна петкӧԁлӧны ужын ыжыԁ проізвоԁіԏельност. Костіна Анна кыскасӧ пара вӧлӧн, кыскӧ быԁлун 150 прӧчент лунја норма сертї. Ушакова Тања тыртӧ лунја норма 200 прӧчент вылӧ.

Стахановскӧј тӧлыс помӧԇ том стахановкајас кӧсјысьӧны нӧшта вылӧ кыпӧԁны ужлыс проізвоԁіԏельност.

Шањгін.

Стројтехнікумса велӧԁчыс-нывјас: Трапезнікова Оља, Јухніна Ањута, Коновалова Ан. Просвіріна Лиԁија.

Важ сӧкыԁ олӧмыс.

Н. А. НЕКРАСОВ.

КАТЕРІНА

(Сыланкыв)

Том мічлунӧј космӧ, вошӧ прӧста ԇік!
Лок мужіккӧԁ меным гортын овны пік,
Коԁԇас, менӧ нӧјтӧ, саԁӧн ропкун бур,
Гортыс быԁсӧн нуӧ, мыј кіас оз сур.
Вењеч улӧ мӱніг ег-жӧ тајӧс ворԁ!
Вок ԁа батӧ ԁінын ег-ӧмӧј-нін бӧрԁ.
Суседјаслы, мамлы бӧрԁлі ме не раз,
Оз жалітны јӧзыԁ—бокӧвӧј нін ас!
„Терпіт“, бат-мам шуӧ: „терпіт, муса нывъ,
Мілӧјыԁлӧн нӧјтӧм оз-ӧԁ куԅа кыв!“
„Терпітышт-жӧ, чојӧ!“ вок мен шуӧ пыр:
„Мілӧјыԁлӧн нӧјтӧм вісӧԁӧ оз ԁыр!“
Сусеԁ котыр меным—ставлӧн ӧті кыв:
„Мілӧјыԁлӧн нӧјтӧм оз-ӧԁ куԅа кыв!“
Ем салдат морт—Пеԁа, ылыс рӧԁња мен,
Раԁејтӧ зев менӧ... Нінӧмӧн оз вен;
Мігніта ме сылы: „ветлам, Пеԁа вај“,
Мунам сујас пӧвсӧԁ, кытчӧ сікт оз сај.
Вocта секі ставсӧ асым шог-печаљ,
Сета сылы ставсӧ—став, мыј абу жаљ!
„Кытчӧ-нӧ те вошлін?“ шуас мужік мен.
— Кӧн вӧлі меԁ вӧлі... Ӧні абу сен!
— Віԁлыны ме ветлі, вӧӧма-ӧ су!
„Ак, те, пӧрјач-баба, нӧшта мыј он шу...“
Віԁчыны сек понԁас, кыптас зык ԁа пін...
Меԁ, колӧкӧ, віԁчӧ—велалӧма-нін!
Нӧјтыштас-кӧ соԁтӧԁ—мышкуыԁ оз быр—
Мілӧјыԁлӧн нӧјтӧм вісӧԁӧ оз ԁыр!

Коміӧԁіс Пав. Ԁоронін.

Антісӧветскӧј „право-троцкістскӧј блок“ вылын процесс

Март 5-ӧԁ лунса асја заседанієлыс первој жынсӧ бостіс мыжалана Раковскіјӧс ԁопросітӧм.

Раковскіј аслас прізнаніје сертї 35 во чӧж вӧлі „політіческӧј ԁа лічнӧј ԁругӧн“ закоренелӧј обербанԁіт Троцкіјлӧн. Тајӧ став војасас Раковскіј вӧлі сылӧн неізменнӧј сторонніков ԁа оруженосецӧн, ез орӧԁлы сыкӧԁ јітӧԁјас, вераӧн і правԁаӧн служітіс сіјӧ фашістскӧј најмітлы.

Фактјас неумолімӧја. Раковскіј чужӧм вылыс маска сњімітӧма. Сіјӧ ерԁӧԁсӧ суԁ воԇын, кыԇі соціалізмлы паныԁ, сӧветскӧј нароԁлы паныԁ лутӧј злобаӧн тырӧм хішнӧј, коварнӧј враг, кыԇі фашістскӧј развеԁкајаслы вузасьӧм матӧрӧј шпіон.

Ӧті враждебнӧј акт мунӧ мӧԁ бӧрса. Преԁательство мунӧ преԁательство бӧрса. Троцкіскӧј споԁвіжнік, румынскӧј помещік, помӧԇ пӧрјасыс авантуріст, сіјӧ усерԁнӧја пӧртӧ олӧмӧ заԁанієјассӧ сӧветскӧј нароԁлӧн враг Троцкіјлыс ԁа налӧн ӧтувја кӧзаінлыс—фашістскӧј агрессорјаслыс.

Ԁопрос тырвыјӧ ерԁӧԁӧ Раковскіјлыс злоԁејскӧј преступленієјассӧ. І кор прокурор Вышінскіј јорт, Раковскіјлыс показанієјассӧ резюміруjтӧмӧн, јуалӧ сылыс, кыԇі колӧ квалифіціруjтны тајӧ став преступленієјассӧ, то ерԁӧԁӧм шпіонлы нінӧм оз кољ, кыԇі тырвыјӧ лыԁсы ны ассӧ мыжаӧн госуԁарственнӧј ізменаын, поԁлӧј антісӧветскӧј ужын, фашізм інтересјасын госуԁарственнӧј переворот ԁасьтӧмын, сыын, мыј „право-троцкістскӧј блок“ ем фашістскӧј агрессіјалӧн отрјаԁ.

Мӧԁӧн суԁ ԁопросітӧ мыжалана Зеленскіјӧс.

Неверојатнӧј ціністмӧн Зеленскіј вісталӧ револуціјалы ԁа сӧветскӧј нароԁлы паныԁ аслас кошмарнӧј злоԁејанієјас јылыс. Сіјӧ 1911 восаң жанԁармскӧј управленієјасса агент, ԁа провокатор.

Ассӧ разоблачітӧмыс пӧлӧмӧн, Зеленскіј прімыкајтӧ капіталізм реставраторјаслӧн правӧј фашістскӧј банԁаӧ, і нуӧԁӧ омерзітељнӧј преступленієјас, кор ужалӧ Среԁнеј Азіјаын ответственнӧј пост вылын і кор пукалӧ преԁсеԁателӧн Центросојузын.

Центросојузса іностраннӧј бјуро пыр Зеленскіј ыстывліс граніца сајӧ клеветніческӧј інформаціјајас сӧветскӧј кооперація ужъ јылыс.

Зеленскіј петкӧԁліс, мыј нуӧԁіс сорнітчӧмјас англијскӧј кооперативнӧј партіјаса лиԁер Алексанԁеркӧԁ сіјӧ партіјаӧн правӧјјасӧс поԁԁержітӧм јылыс налӧн власт бостӧм случајын.

Тащӧм провокатор, вреԁітељ, ԁа шпіон Зеленскіј, право-троцкістскӧј банԁаса активнӧј „ԁејатељјас“ пӧвсыс ӧті.

Ԁанілов Кім ԁурӧ

Міјан 3-ӧԁ классын ем велӧԁчыс Ԁанілов Кім. Сіјӧ војԁӧр велӧԁчывліс бура. Ӧні кутіс урокјас вылын ԁурны ԁа ԁурԁіс вӧчны гортса ужјас. Ԁанілов Кім орԁјысӧ Јелохін Толакӧԁ. Тола велӧԁчӧ „хорошо“ ԁа „отлічно“ вылӧ, а Кім сӧмын „посреԁственно“ ԁа „хорошо“ вылӧ.

Кім јона ԁурӧ і переменајасӧ. Бостас јортјасылыс шапкасӧ ԁа сетчӧ тырыс течас лым. Сесса сіјӧ лымтыра шапкасӧ пуктӧ јортјасыслы јурас.

Канов Алексеј.

Візінга сікт.

КАПІТАЛ СТРАНАЈАСЫН НЫВБАБАЛӦН БЕСПРАВІЈЕ

Не сещӧм важӧн ӧті італјанскӧј фашістскӧј газет „Лаворо фашіста“ гіжліс:

„Італјанскӧј семјајас сещӧм состојанієын, мыј гортјас Італіјаын лоӧ зыбкајас ԁорыс щук не унжык“.

Італјанскӧј фашістјас беспокојтчӧны семја состојаніе јылыс сы восна, мыј Італіјаын чінӧ кага вајӧм ԁа соԁӧ населенієлӧн смертност. 1924 воын сен чужліс 29 челаԁ сурс олыс вылӧ, а ӧні чужӧ сӧмын 22,2. Кага вајӧм чінӧмкӧԁ ԁа смертност соԁӧмкӧԁ јітӧԁын населенієлӧн соԁӧм чінӧ.

Кага вајӧм чінӧм завоԁітӧ тревожітны уна капіталістскӧј странајасса правітељствојасӧс. Кага вајӧм соԁтӧм вӧсна пропаганԁа вылӧ віӧԁтӧг, фашістскӧј Германіјаын во чӧжӧн вӧлі регістріруjтӧма 700 сурс аборт. Гӧтрасьӧмјаслӧн лыԁ сені чініс 1936 воын 199.796-ӧԇ 1934 воын 254.160 сертї.

Нужԁа ԁа щыгјалӧм, аскіја лунын неувереннoст, перспектівајас ԁа челаԁлыс буԁущӧјсӧ обеспечітны позянлун абутӧм—со семја кіссьӧмлӧн основнӧј помкајасыс капіталістіческӧј ԁа торјӧн фашістскӧј странајасын.

Капіталістіческӧј общестовын нывбабајас—сіјӧ населенієлӧн меԁса бесправнӧј, меԁса експлоатіруjтана, меԁса нартітӧм јукӧн.

Унжык јевропејскӧј странаас, сы лыԁын Германіјаын, Італіјаын, Франціјаын, Австріјаын ԁа мукӧԁјасын, Јужнӧј Америкаса 16 госуԁарствоын, Јапоніјаын, Кітајын, Јегіпетын, унжык колоніалнӧј странаас нывбабаӧс лишітӧма став політіческӧј правојасыс. Весіг сіјӧ странајасын, кӧні нывбабалӧн емӧс бӧрјысан правојас (Англіја, США), сіјӧ правојассӧ кызвыннас огранічітӧма мужчіналӧн правојас сертї. Сіјӧ меԁса бура тыԁалӧ сетыс, мыј нывбабајас-ԁепутатјас парламентын лыԁысьӧны јеԁініцајасӧн. Англіјаын, напрімер, обшщінајас палатаын 600 сајас ԁепутатыс ставыс 9 нывбаба.

Фашістскӧј странајасын нывбабаӧс вообще офіціалнӧ прізнајтӧма „нізшӧј пӧраԁока“ сушществоӧн. Сылӧн став олан назначеніјеыс—рӧԁітны салԁатјасӧс фашістскӧј арміјалы ԁа угожԁајтны мужікыслы—аслас власпелінлы. Нывбабајаслы тупкӧсаӧс высшӧј учебнӧј завеԁенієјас, став мерајасӧн огранічітӧма налы право занімајтчыны квалифіціpованнӧј ужӧн—лоны врачјасӧн, інженерјасӧн.

Буржуазнӧј законјас субтӧԁӧны нывбабаӧс мужічыс тырвыјӧ завісімостӧ. Франціјаын гӧтыр оз вермы мужік разрешенієтӧг пырны ужъ вылӧ, занімајтчыны кущӧмкӧ профессіјаӧн, распор'ажајтчыны імуществоӧн. Челаԁ вылӧ сылӧн правојасыс огранічітӧма. Мужік вермӧ вынӧн бӧр вајӧԁны аслас ԁінӧ сы ԁіныс мунысь гӧтырӧс. Італіјаын нывъ 25 арӧсӧԇ оз вермы петны верӧс сајӧ бат разрешіттӧг, верӧс сајӧ петӧм нывбабалӧн кырымпасыс неԁејствітељнӧј мужік санкціјатӧг ԁа с. в. Јапоніјаын нывбабалӧн бесправіје воӧ сетчӧԇ, мыј мужік либӧ бат імеітӧны право вузавны гӧтырсӧ либӧ нывсӧ публічнӧј ԁомӧ, фабрика вылӧ, прислугаӧ. Вузалігӧн вӧчсьӧ став правілӧјас сертї ԁоговор. Јапонскӧј газетјасыс позӧ аԇԇыны ціннічнӧј јуӧртӧмјас сы јылыс, мыј бӧрја војасӧ усіны нывкајас вылӧ „ԁонјас“.

Весіг буржуазнӧј ԁемократіја странајасын, огӧн сорнітӧг фашістскӧј госуԁарствојас јылыс, зев гежӧԁа позӧ аԇԇыны нывбабаӧс ответственнӧј госуԁарственнӧј либӧ хозјаственнӧј пост вылыс.

Влаԁімір Ілјіч Ленін тащӧм ногӧн характерізујтіс нывбабалыс положенієсӧ буржуазнӧј ԁемократіја странајасын:

„Нывбабалӧн положенієыс торјӧн наглаԁнӧја петкӧԁлӧ буржуазнӧј ԁа соціалістіческӧј ԁемократіја костыс торјалӧмсӧ...

Буржуазнӧј ԁемократіја кыв вылын обещајтӧ равенство ԁа свобоԁа. Ԁелӧ вылас человеческӧј роԁ женскӧј јукӧнлы ні ӧті, кӧть ескӧ меԁса воԇынмукнырыс, буржуазнӧј республіка ез сет ні тырвыјӧ равенство мужчінакӧԁ закон сертї, ні свобоԁа мужчіна опекаыс ԁа нартітӧмыс“[1].

Нывбабалыс капіталістіческӧј странајасын мырԁԁӧма право лоны полноценнӧј гражԁанінӧн, мырԁԁӧма право свобоԁнӧја развівајтны асыс творческӧј

[1]) В. І. Ленін. Сочіненієјас, т. XXIV, 517 листб.

(Помсӧ віӧԁ 4-ӧԁ листб.)

67

АГРIППIНА ЧЕБРЕЦ

(А. Толстојлӧн—„Хԉеб“-ԋiма кԋiгаыԍ)

Најӧ, коԁјас вӧлiны зырјаӧԍ, мунiсны коԁјыԍны. Мукӧԃыс ԁышпырыԍ мӧԃiсны јулаԋ. Коԉiс сулавны сӧмын ӧԏi ыжыԁ тушаа, мiча, зумыштчӧм нывка.

— А те мыј воштiн?—шуiс сылы Пархоменко,*) сiӡi сы вылӧ вӧвнас локтӧмӧн, мыј вӧлыс iнмiс вомнас нывкалы. Но сiјӧ ез i вӧрԅышт.—Ме-жӧ теныԁ ог аӡӡы—мыј воштiн...

— Но, окопјас-кӧ ԋе коԁјыны—вајӧј вiнтовка,—ԍiбԁӧм том гӧлӧсӧн зумыша шуiс нывка ԁа лептiс сы вылӧ ԍӧԁ ԍiнкымјас увса мiча, скӧр ԍiнјассӧ...

— Војујтны кӧсјан?—јуалiс Пархоменко, нырсӧ гажаа чiткыртӧмӧн.

— Лоӧ...

— Мыјла?

— Петан тујыс абу,—ԉокыԍ шуiс сiјӧ ԁа бара кутiс вiӡӧԁны воӡлаԋ нуӧԃӧм кӧмтӧм кок вылас...

— Те коԁi сещӧмыс?

— Агрiппiна Чебрес. Ме казакӧс вii Ԋiжԋеј Чiрын. Јахiм боԍтiс менӧ ешелонӧ... Ег сы вылӧ ме вi, меԁ менӧ быԁ чӧртыс чабралiс... Но, Каменскӧјын ме петi... Ԍетан вiнтовкасӧ аԉi он? Шуԏiттӧг шуа!—Сiјӧ бара лептiс ԍiнјассӧ, ԁа Пархоменко аӡӡiс: соԍо најӧ гуԃыртчасны ԍiнваӧн.

Аԉександр Јаковԉевiч леӡiс ԍiнкымјассӧ, кыскiс поԉевӧј сумкаԍыс бумагатор, гiжiс ԋекымын кыв.

— Мун,—аӡӡан—кӧнi ректӧны вагонсӧ. Јуав команԃiр Лукашӧс, ԍет запiскасӧ. Сулав—јубканаԁ аԉi мыј кутан војујтны?

— А но тенӧ!—Агрiппiна боԍтiс запiска, терыб шагӧн мӧԃӧԃчiс поԉе куԅа. I кор сiјӧ вӧлi ылын-ԋiн, Пархоменко кутчыԍiс бокјасас ԁа јуралан басӧн кутiс ԍеравны сiӡ, мыј вӧлыс кутiс гартны пеԉнас, ачыс мӧԁӧԃчiс рӧԁтыны.

*) Аԉександр Јаковԉевiч Пархоменко—гражԁанскӧј војна каԁԍа ӧԏi замечаԏеԉнӧј команԃiр. Вiiсны Махнолӧн банԃiтјас.

Ԋеыжыԁ тушаа, ԍӧԁ усјаса, гӧрԁ, пӧԍалӧм, коԍаԍӧм воротԋiка војеннӧј шыблаԍiс вагонԍаԋ бојецјас ԁiнӧ,—горзiс чiрӧм гӧлӧсӧн. Агрiппiна веԍкыԁа локтiс сы ԁiнӧ, ԋещыштiс соскӧԃыс:

— Начаԉԋiк...

Лукаш горзiс:

— Повозкајас снар'аԁ улӧ оз тырмыны... Бојецјаслӧн мӧԁ ԉiԋiја боԍтас ӧԏi снар'аԁӧн кiас, нуас батарејајасӧӡ.

Агрiппiна кыскыштiс сiјӧс соскӧԃыс. Лукаш бергӧԁчiс, мыччiс пiԋјассӧ.

— Начаԉԋiк, лыԃԃы запiскасӧ.

— А но тенӧ...

— Лыԃԃы запiскасӧ,—скӧрыԍ, упр'амӧја мӧԁыԍ шуiс Агрiппiна. Сiјӧ боԍтiс, лыԃԃiс.

— Феԁоԍејенко јорт!—горӧԁiс Лукаш.—Ԍет нывкаыслы вiнтовка, патронјас!... (I—Агрiппiналы.) Ԋiм, фамiԉiја? Лаԃнӧ, бӧрас гiжа, ловјӧн-кӧ воан бӧр. Мун цепӧ... Сулав... Кыӡ-нӧ те?.. Еј Феԁоԍејев, ԍет нывкаыслы гач...

Тӧварнӧј вагонԍаԋ ԁӧзмӧмӧн вочавiӡiсны:

— Абу гачјасыс...

— Бојын шеԁӧԃан, мун...

Агрiппiна, кыӡi i став котӧртыԍыс сыԍаԋ веԍкыԁвылын i шујгавылын, iсковтiс казакјасӧн сӧмын-на еновтӧм iчӧт окопӧ. Жужыԁ топоԉјас, коԉан воԍа шобԁi течасјас, амбарјаслӧн ԁа мавтӧм керкајаслӧн iӡас вевтјасыс вӧлiны кујiм ԍо шаг сајын. Уна керка сотчiсны луншӧр лӧԋын, кыӡ ԍiԍјас, щынтӧг.

Кӧмтӧм кокјассӧ јубка улӧ кусыԋтӧмӧн, гоԉасӧ ԋужӧԃӧмӧн, Агрiппiна лебач моз, бергӧԃлiс јурсӧ i сiјӧ ез решајтчы прӧстӧ лыјлыны, кыӡi мукӧԁјас—прӧстӧ вiӡны патронјас... Лыјны сiјӧ кужiс,—нӧшта iчӧт ԁырјiыс-на сiјӧс велӧԃiс Мiколај вокыс... Казакјаслӧн пуԉајас кыпӧԁiсны бус ӡiк ныр воӡас. Но кӧԏ ӧԏi казак меԁ мыччыԍiс...

Сы мышкын, газјасӧн сотӧмӧн, шыаԍiс пуԉемјот. Воӡынжык кутiсны усавны кустјаслӧн увјасыс. Сы јур вывтi чеччыштiс Лукаш, наганӧн бергӧԁлӧмӧн,—вомсӧ став чужӧм паԍтаыс паԍкӧԃлӧмӧн,—оз вӧлi ԋiнӧм кыв, но гӧгӧрвоана, „Воӡӧ, хлопецјас!...“ Агрiппiна, вынышԏчытӧг, быԏԏӧ тӧлӧн лептӧм, чеччыштiс ԁа кутiс лебны кӧмтӧм кокнас пӧԍ му куԅа. Воӡын—пощӧс. Терыба ԁумыштiс: „кыӡ нӧ вужа—јубкаӧј векԋыԁ...“

Сiјӧс пыр-жӧ орԃјiс ӧчкiа, уԍыԍ полотно гача олӧма морт. Сiјӧ ԋеловкӧја вужiс пощӧс вомӧн. Агрiппiна тракԋiтiс кокјаснас Марјалыԍ векԋi јубкасӧ ԁа, пыр сiјӧ-жӧ вӧвлытӧм кыпыԃлунӧн вӧтлӧмӧн, чеччыштiс казачеј ԁвор мышкӧ—гумла вылӧ. I сен аӡӡiс врагӧс.

Мавтӧм ԍԏен пӧлӧн, копыртчӧмӧн, котӧртiс, жеԋыԁ ԍӧԁ мунԃiра, гӧрԁ погонјаса ԍӧԁ тошка морт. Агрiппiна кыпӧԁiс вiнтовкасӧ... „Ԃура, лыј!“—горӧԁiс кӧрт ӧчкiа морт,—сiјӧ ставнас треԍiтчiс, ԅепјасԍыс обојма корԍӧмӧн. Казак сајӧԃчiс сарај пеԉӧс сајӧ, ԍԏен берԁӧ топӧԃчӧмӧн кутiс меԏiтчыны. I сыӧӡ, кор Агрiппiна аӡӡiс сылыԍ лӧглунӧн iскаԅiтчӧм чужӧмсӧ чеччалан ружје мушка вылыԍ, казак ачыс лыјiс,—ӧчкiа морт шеныштiс кiјаснас. Агрiппiна горӧԁiс, ԉiчкiс спуск—ложа ԍӧкыԁа јӧткыштiс сылы пеԉпомас. Казаклӧн вiнтовкаыс ылӧӡ лебiс. Сiјӧ равӧстiс ԁа јурнас воӡын шыбытчiс ныв вылӧ, кыкнанныс—i казак i нывка—кутчыԍiсны куш кiјаснаныс, сывјыштчӧмӧн. Агрiппiна чувствујтiс, кыӡi трешщiтӧны аслас ԁа казаклӧн лыјасыс. Вермаԍӧмӧн, лолалӧмӧн, ружтӧмӧн,—најӧ, бергалiсны. На ԁорӧ локталiсны бојецјас. Казак чеглалiс сылыԍ косӧ, кос тошнас чашјiс ԍылiсӧ, воӧԃчiс пiԋјаснас горшӧӡыс. Кыкнаныс уԍiсны. Гӧгыԉтчiсны. Кiјасыс сылӧн, ԁруг вынтӧг лечыԍiсны. Агрiппiна чеччiс. Казак кiргiс.

Коԃкӧ јона, ласкӧвӧја кутыштiс сiјӧс пеԉпомӧԁыс. „Пон... снохач... пон“—шӧпкiс сiјӧ... тракԋiтiс пеԉпом вывԍыс ԍӧкыԁ кi, бергӧԃчiс... Сы воӡын сулалiс Iван Гора.

— Гапка!—шуiс сiјӧ, крепыԁ пiԋјаса вомсӧ ӧԏi пеԉԍаԋ мӧԁӧӡыс паԍкӧԁӧмӧн... Гӧгрӧс карӧј ԍiнјасас сылӧн вӧлi сещӧм шенԅӧм, сещӧм раԃлун,—Агрiппiна чуԏ ез кутышт кiјаснас ԍылiӧԃыс... Сiјӧ став јӧз ԃырјiыс!... Шуыштiс сӧмын, пiԋјассӧ выныԍ каԉкӧԃӧмӧн:

— Iван... Зԃорово...

Лыжнӧј спартакiаԁа вылын. **Ԍԋiмок вылын: Ф. П. Парiлов**, коԁi боԍтiс 10 кiлометра кост мунӧмын 1-ој места (каԁ 42 м. 27 ԍ.)

Iспаԋiјаса фронтјас вылын

(ТАСС-лӧн Парiжԍаԋ јуӧртӧмјас ԍерԏi)

ЦЕНТРАԈНӦЈ ФРОНТ

Гавас агентство јуӧртӧм ԍерԏi, Карабанчеԉ ԍекторын, Маԁрiԁԍаԋ лунвылын, респубԉiканскӧј војска вӧтлiсны мјаԏежԋiкјасӧс ӧԏi кiԍԍӧм керкаыԍ, кыԍаԋ вӧчԍiсны атакајас респубԉiканскӧј поԅiцiјајас вылӧ.

Гваԁалахара провiнцiја војвылын респубԉiканскӧј каваԉерiја атакујтiс мјаԏежԋiкјаслыԍ поԅiцiјајас Сорiја вылӧ туј пӧлӧн.

Тахо ју рајонын мјаԏежԋiкјас вӧчiсны уԍпехтӧм завоԃiтлӧм бӧр боԍтны аслыныс респубԉiкаԋецјасӧн мырԃԃӧм поԅiцiјајас Каса ԁе ԉа Ԉегуаын (Тоԉеԁо ԁiнын).

Оборона куԅа iспанскӧј мiԋiсԏерстволӧн март 4-ӧԁ лунԍа јуӧртӧм ԍерԏi, лунтыр разԉiчнӧј фронтјас вылын ез вӧв ԋекущӧм акԏiвнӧј операцiјајас.

АВIАЦIЈАЛӦН ԂЕЈСТВIЈЕЈАС

Оборона куԅа iспанскӧј мiԋiсԏерство јуӧртӧм ԍерԏi, мјаԏежԋiкјаслӧн 9 трехмоторнӧј бомбарԃiровшщiк 3 iстребiԏеԉӧн сопровожԁајтiгӧн март 4-ӧԁ лунӧ бомбарԃiрујтiсны Аԉкаԋiс ԍiкт (асыввыв фронт вылын). Вiӧма 100 гӧгӧр мортӧс.

Рытнас фашiстскӧј гiԃросамоԉот вӧчiс Барԍелона веԍтын рејԁ ԁа шыбытiс кар вылӧ ԋекымын бомба. Вiӧма кыкӧс ԁа раԋiтӧма ԋекымын мортӧс.

ХРОԊIКА

СССР-са правiԏеԉство ԁа гермаԋiјаса правiԏеԉство костын, ԃiпломаԏiческӧј ԍорԋiтчӧмјасӧн, шеԁӧԃӧма соглашеԋiје матыса каԃын СССР-ын германскӧј консуԉствојас ԁа Гермаԋiјаын сӧветскӧј консуԉствојас тупкӧм јылыԍ.

КАПIТАЛ СТРАНАЈАСЫН НЫВБАБАЛӦН БЕСПРАВIЈЕ

(ПОМ)

вынјассӧ. Но сылы коԉӧма право щыгјавны ԁа пӧртны олӧмӧ капiтаԉiстјаслы ԁонтӧм рабочӧј вынлыԍ роԉ. Нывбабалӧн, кыӡi мамлӧн ԁа ԍемјаԋiнкалӧн „вылын мiԍԍiја“ јылыԍ фашiстјаслӧн ԍорԋiјас служiтӧны сылы преԃлогӧн, меԃым вештыны нывбабалыԍ паԍкыԁ массајасӧс поԉiԏiческӧј ԁа общественнӧј олӧмын участвујтӧмыԍ. Тајӧ оз мешајт налы паԍкыԁа iспоԉзујтны женскӧј труԁ фабрiкајасын ԁа торјӧн војеннӧј завоԃјасын, кӧнi нывбабајаслы ковмас војна ԁырјi вежны мужчiнајасӧс.

Став капiтаԉiсԏiческӧј странајасын нывбабајас составԉајтӧны ужалыԍјаслыԍ зев ыжыԁ прӧчент. Емӧԍ завоԁјас ԁа фабрiкајас (ԏексԏiԉнӧј, хiмiческӧј ԁа промышԉенностлӧн мукӧԁ јукӧнјасын), кӧнi кызвын ужалыԍјасыс нывбабајас ԁа нывјас. I абу ԋi ӧԏi капiтаԉiсԏiческӧј страна, кӧнi еԍкӧ нывбаба получајтiс ӧткоԃ ужԁон мужчiнакӧԁ ӧтмынԁа ужыԍ. Кыӡi правiлӧ, работԋiцалӧн уж шӧркоԃа мынтыԍԍӧ 40 прӧчент вылӧ улӧжык, рабочӧј ужыԍ.

Мiјанлы, сӧветскӧј странаын, нывбабалыԍ ԁа чеԉаԃлыԍ уж охрана ԁа маԏерiнство ԁа ԃетство охрана мiјан развiтӧј ԍiԍԏема ԁырјi, прӧстӧ ԏешкоԃ кывны сы јылыԍ, мыј беременнӧј нывбабаӧс вӧтлӧны ԍенi уж вылыԍ, мыј ԋекоԁ оз тӧжԁыԍ ужтӧмалыԍ мам ԁа сылӧн кага вӧсна.

Сiјӧ условiјејасас оз ковмы ԃiвујтчыны, мыј нывбабајаслы быԏ лоӧ ӧткажiтчыны мамлӧн раԃлуныԍ, мыј ԍемја кiԍԍӧ ԁа кага вајӧм чiнӧ.

Сӧветскӧј нывбабајас быԁво март 8 лунӧ уԁовԉетвореԋiјеӧн вiӡӧԁӧны воӧн мунӧм туј вылӧ. Быԁ во најӧ вермӧны пасјыны выԉ ԁоԍԏiжеԋiјејас, выԉ воԍков воӡӧ, выԉ уԍпех буржык, нӧшта јонжыка југыԁ буԁущӧјӧ туј вылын.

Капiтаԉiсԏiческӧј странајасын нывбабаӧн во чӧжӧн мунӧм туј вылӧ вiӡӧԁӧмӧн, аӡӡан, пыр сiјӧ-жӧ пемыԁсӧ, сiјӧ-жӧ експлоатацiјасӧ, ужалыԍ нывбабалыԍ сiјӧ-жӧ праватӧмлунсӧ.

Сӧмын ӧԏi отраԁнӧј јавԉеԋiје аӡӡан быԁ во пыр јаснӧјжыка i јаснӧјжыка, сiјӧ—буржуазнӧј странајасса нывбабалӧн классӧвӧј сознаԋiје быԁмӧм, олӧм вылӧ, ԋаԋ ԁа уж вылӧ, мамӧн лоан раԃлун вылӧ аслас право вӧсна тышӧ сiјӧс кыскӧм.

Iспаԋiјаса ԁа Кiтајса героiческӧј нывбабајаслӧн ԍветлӧј образјасыс, коԁјас самоотверженнӧја тышкаԍӧны фашiстскӧј захватчiкјаслы паныԁ, асланыс нароԃлӧн свобоԁа ԁа ԋезавiԍiмост вӧсна, вԁохновԉајтӧны тыш вылӧ мукӧԁ капiтаԉiсԏiческӧј странајасса нывбабајасӧс.

Респубԉiканскӧј Iспаԋiја прiмер вылын торја бура тыԁалӧ, кущӧм ӧԁјӧ быԁмӧ нывбаба, коԁӧс мезԁӧма рабствоыԍ. Ԋеважӧн-на закрепоԍԏiтӧм нывбабајас пӧвсыԍ меԁԍа жеԋыԁ каԁӧн выԁвiԋiтчiсны талантԉiвӧј оргаԋiзаторјас, поԉiԏiческӧј ԁа общественнӧј ԃејаԏеԉԋiцајас, самоотверженнӧј героiԋајас. Iспанскӧј ревоԉуцiјалӧн пламенӧј трiбун Ԃолорес Iбаррурi—Паԍԍiонарiјалыԍ ԋiмсӧ тӧԁӧ став мiр. Кутас сiјӧ тӧԃны ԋiмјассӧ i мукӧԁ героiческӧј нывбабајаслыԍ, коԁјасӧԍ быԁтiс Iспанскӧј респубԉiка. Сiјӧ героiԋајасыс тышкаԍӧны фронт вылын i јонмӧԁӧны тыл, ужалӧны фабрiкајасын ԁа завоԁјасын, тышкаԍӧны орччӧн мужiкјасыскӧԁ, вокјасыскӧԁ ԁа пiјаныскӧԁ асланыс рӧԃiналӧн свобоԁа вӧсна ԁа фашiзмлы паныԁ.

Кiтајын ԁа Iспаԋiјаын војна кыпӧԁiс нывбабајаслыԍ меԁԍа паԍкыԁ слӧјјас, веԍiг најӧс, коԁјас ԋекор ез участвујтлыны поԉiԏiческӧј тышын. Нывбабајас прiԋiмајтӧны меԁԍа паԍкыԁ участiје кiтајскӧј нароԃлы ԁа респубԉiканскӧј Iспаԋiјалы отсӧг котыртӧмын. Бӧрја кык воӧн став странајасын лоiс уна выԉ женскӧј оргаԋiзацiјајас, коԁјас нуӧԁӧны тыш војналы ԁа фашiзмлы паныԁ.

Сӧветскӧј Сојузса шуԁа чојјас вылӧ вiӡӧԁӧмӧн, асланыс воӡын iспаԋiјаса ԁа кiтајса героiческӧј нывбабајаслыԍ прiмер iмеiтӧмӧн, капiтал странајасын нывбабајаслӧн пыр паԍкыԁжык массајас вкԉучајтчӧны рабочӧј класслӧн ревоԉуцiоннӧј тышӧ, мiр вӧсна, економiческӧј ԁа поԉiԏiческӧј правојас вӧсна, ԍемја ԁа уж iмеiтны право вӧсна, аслыныс ԁа асланыс чеԉаԃлы шуԁа буԃущӧј вӧсна.

Н. ВОЛЧАНСКАЈА.

Отв. реԁактор **Г. I. ТОРЛОПОВ.**

Уполн. Главлита № 1140 Сыктывкар, типография УПМ. Тираж 3055 экз.